

A gyermekkori környezet kiszámíthatatlanságának hatása a felnőttkori fájdalomészlelésre

Simon Eszter¹, Zsidó András², Csathó Árpád¹

¹ PTE ÁOK, Magatartástudományi Intézet, Pécs

² PTE BTK, Pszichológia Intézet, Pécs

Az aktuális szocioökonómiai státusz (SES) és a fájdalomészlelés kapcsolata széles körben tanulmányozott jelenség. Az alacsony SES általában magasabb fájdalom-prevalenciával, magasabb fájdalomintenzitással, illetve fájdalomcsillapítók gyakoribb használatával jár együtt. Jóval kevésbé ismerjük azt, hogy a gyermekkori szocioökonómiai tényezők hogyan befolyásolják a felnőttkori fájdalomészlelést. Korábbi vizsgálatok rámutatnak a korai tapasztalatok mentén kialakuló pszichológiai konstrukciók, például sémák, attitűdök, személyes diszpozíciók fontosságára. Mindezek a tényezők közvetítő szerepet tölthetnek be a gyermekkori SES és a felnőttkori fájdalomészlelés között.

Kérdőíves vizsgálatunkban (N = 252) fiatal felnőttek fájdalomészlelését vizsgálatuk. Korábbi vizsgálatok alapján feltételeztük, hogy több, a gyermekkori környezet instabilitására vonatkozó tényező alapján létrejön egy olyan kiszámíthatatlansági séma, amely alapján az egyén a későbbi életkorban tapasztalt környezeti hatásokat nehezen kontrolálhatóknak fogja tekinteni. Feltételezésünk szerint e séma hatása elsősorban a testészlelésen, testtudaton keresztül befolyásolja a fájdalomészlelést.

Hipotézisünk érvényességét strukturális egyenlet modellel teszteltük. Eredményeink azt mutatják, hogy egy kiszámíthatatlansági séma a testtudaton keresztül közvetítő funkciót tölt be a SES és a fájdalom-katasztrófizáció, valamint a fájdalom-szenzitivitás között.

Kulcsszavak: egészségmagatartás, fájdalomészlelés, szocioökonómiai státusz, kiszámíthatatlansági séma, időperspektíva

